

Nr 174.

Ankom till riksdagens kansli den 1 juni 1920 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående höjning av landsfiskalernas förvaltningsbidrag.

(3:e avd.)

Uti en inom första kammaren av herr *O. Lind* väckt motion, nr 65, har hemställts, att riksdagen måtte besluta, dels att å tilläggsstat eller extra stat för år 1920 upptaga och anslå nödiga medel till bestridande av landsfiskalernas förvaltningsbidrag under året sålunda, att för distrikt med en folkmängd av 5,000 innevånare och därunder anslås 2,300 kronor, i distrikt med en folkmängd av mellan 5,000 och 10,000 innevånare 2,800 kronor och i distrikt med en folkmängd av över 10,000 innevånare 3,300 kronor samt att dyrtidstillägg måtte få åtnjutas jämväl å förvaltningsbidraget dels ock att å 1921 års stat måtte upptagas anslag av enahanda beskaffenhet.

Vidare har i en inom andra kammaren, av herr *K. Kjellberg* väckt motion, nr 164, föreslagits, att riksdagen ville besluta, att det till landsfiskal utgående förvaltningsbidraget från och med år 1920 tillsvidare må höjas till 2,500 kronor, samt i anledning därav bevilja erforderligt anslag å såväl 1920 års tilläggsstat som 1921 års stat.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina förslag får utskottet hänvisa till motionerna.

Över ifrågavarande motioner har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat statskontorets yttrande, vilket såsom bilaga närslutes detta utlåtande (Bil. A).

Utskottets
yttrande.

Såsom statskontoret i sitt yttrande påvisat, åsyfta de föreliggande motionerna en väsentlig förändring av det till landsfiskalerna utgående

förvaltningsbidragets karaktär, nämligen så, att detsamma skulle vara avsett icke blott för skrivmaterialier och andra kontorsutensilier utan även till hyra för kontorslokal med värme och belysning, pensionsavgift och telefon, ersättning för tings- och diverse andra tjänsteresor samt lön till tjänstebiträde.

Till vad statskontoret anfört i fråga om ersättning av statsmedel till landsfiskalerna för hyra av kontorslokal med värme och belysning, för pensionsavgift och telefon samt för utgifter till tings- och andra tjänsteresor finner sig utskottet kunna i allmänhet taget uttala sin anslutning. Att i detta sammanhang och enbart på grund av enskild motionärs yrkande omlägga grunderna för och innebörden av förvaltningsbidragen, anser utskottet alltså icke tillrådligt.

Vad härefter angår frågan om beredande på statsverkets bekostnad av tjänstebiträden åt landsfiskalerna får utskottet, i likhet med statskontoret, erinra om, att, då frågan härom var föremål för prövning av 1919 års lagtima riksdag, riksdagen ansåg förhållandena inom den nya landstatsorganisationen icke hava vunnit den stadga, att det vore möjligt — särskilt med hänsyn till de abnorma tidsförhållanden, som sedan dess tillkomst varit rådande — att då taga ställning till berörda spörsmål. Ytterligare utredning rörande denna fråga syntes riksdagen av behovet påkallad. Detta uttalande finner utskottet alltjämt äga giltighet.

Utskottet, som sålunda funnit sig icke kunna tillstyrka, att landsfiskalerna erhålla ersättning av statsmedel för de omkostnader, som nu nämnts, har emellertid, med hänsyn till, att landsfiskalernas förvaltningsbidrag — särskilt i belysningen av att deras utgifter för skrivmaterialier och kontorsutensilier under senare åren avsevärt stigit — måste anses redan vid senaste omregleringen vara lågt satta, ansett sig böra förorda, att dessa förvaltningsbidrag höjas med 200 kronor eller från 300 till 500 kronor. Denna höjning finner utskottet lämpligen böra träda i kraft vid nästkommande års ingång. Vid bifall härtill erfordras en höjning av ordinarie anslaget till fögderiförvaltningarna, nu 2,260,731 kronor, med 97,800 kronor till 2,358,531 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i anledning av herrar Linds och Kjellbergs ifrågavarande motioner

a) besluta, att landsfiskalernas förvaltningsbidrag skall från och med år 1921 utgå med ett till 500 kronor förhöjt belopp; samt

b) på grund härav i riksstaten för år 1921 upptaga ordinarie anslaget till fögderiförvaltningarna med 2,358,531 kronor.

Stockholm den 1 juni 1920.

På statsutskottets vägnar:

A. ANDERSSON.

Närvarande: se under utlåtande nr 170.

Bil. A.

Till riksdagens statsutskott.

Genom nådig remiss den 5 i denna månad har kungl. statskontoret anbefallts att till riksdagens statsutskott avgiva yttrande i anledning av två inom riksdagen väckta motioner om höjning av landsfiskalernas förvaltningsbidrag. Till åtlydnad härav får kungl. statskontoret anförda följande.

Före fögderiförvaltningens omorganisation utgick förvaltningsbidrag med 300 kronor till kronofogde och med 100 kronor till länsman. Då vid förvaltningsreformen en del av kronofogdarnas göromål övergick till länsmännen, vilka samtidigt erhöles titeln landsfiskaler, höjdes dessas förvaltningsbidrag till 300 kronor. Dessa förhöjda bidrag voro dock påtagligen fortfarande avsedda blott för samma ändamål som de förutvarande förvaltningsbidragen, eller till skrivmaterialier, kontorsutensilier och dylikt.

De nu föreliggande motionerna äsyfta en väsentlig förändring av förvaltningsbidragets karaktär, nämligen så, att detsamma skulle vara avsett, icke blott för skrivmaterialier och andra kontorsutensilier, utan även till hyra för kontorslokal med värme och belysning, pensionsavgift och telefon, ersättning för tings- och diverse andra tjänsteresor samt lön till tjänstebiträde. Den väckta frågan är alltså av betydande räckvidd såväl principiellt som ur kostnadssynpunkt.

Vad först angår de jämförelsevis mindre betydande poster för pensionsavgift och telefon samt för tjänsteresor, vilka i den vid motionen nr 65 i första kammaren fogade bilaga beräknats till respektive 400 kronor och 200 kronor, torde böra framhållas, dels att de tjänstemännen åliggande pensionsavgifter under inga förhållanden torde kunna betraktas såsom sådana expenser i tjänsten, för vilka ersättning av statsmedel kan ifrågakomma, dels ock att landsfiskalerna redan i väsentlig omfattning av statsmedel åtnjuta gottgörelse för tjänsteresor samt för telefonavgifter, och att frågan om utsträckning av denna rätt icke synes böra prövas i den ordning och det sammanhang nu ifrågasatts.

Av de kostnader, för vilkas bestridande det höjda förvaltningsbidraget skulle vara avsett, återstå härefter de i förenämnda bilaga upptagna posterna: lön till tjänstebiträde, beräknad till 1,800 kronor, och till hyra för kontorslokal med värme och belysning, beräknad till 500

kronor. Vad sistnämnda post beträffar, torde landsfiskalerna, i likhet med en hel del andra befattningshavare, i allmänhet hava sin tjänst-lokal förlagd till bostaden; och något rum utöver bostadsbehovet torde knappast vara för tjänstegöromålen erforderligt, annat än i den mån det till äventyrs kan behövas för arbetsplats åt tjänstebitråde.

Härav torde framgå, att det är frågan om beredande på statsverkets bekostnad av tjänstebiträden åt landsfiskalerna, som utgör kärnpunkten i de nu väckta motionerna.

I denna fråga har kungl. statskontoret yttrat sig i underdånigt utlåtande den 31 december 1918 angående landsfiskalskårens rekrytering m. m., återgivet i det vid propositionen nr 303 till 1919 års riksdag fogade utdrag ur statsrådsprotokollet den 11 mars 1919. Kungl. statskontoret framhöll i nämnda utlåtande, att behov av tjänstebitråde yppat sig för landsfiskalerna i riket, men uttalade, att ämbetsverket fann det vanskligt att på den då föreliggande utredningen bygga något förslag om statsbidrag till avlönande av dylika tjänstebiträden. Inom civildepartementet särskilt tillkallade sakkunnige ansågo, att man åtminstone för det dåvarande borde bortse från landsfiskalernas behov av lättnad i tjänstearbetet och att, om man således huvudsakligen fäste sig vid behovet, att för landsfiskalskårens rekrytering tillräckligt antal aspiranter bereddes tillfälle till stadgad förberedande tjänstgöring å landsfiskalskontor, det redan föreliggande utredningsmaterialet kunde anses giva vid handen, att det för ett dylikt ändamål erforderliga anslagsbeloppet kunde beräknas till 65,000 kronor. Vederbörande departementschef anslöt sig till de sakkunniges uppfattning, att man i förevarande sammanhang borde bortse från landsfiskalernas större eller mindre behov av lättnad i arbetsbördan. Att redan nu, så kort tid efter den nya fögderiförvaltningsorganisationens genomförande, anställa statsunderstödda biträden för tillgodoseende av ett dylikt behov, syntes departementschefen ej böra ifrågakomma och skulle lätteligen kunna medföra konsekvenser, vilka ej nu kunde överblickas. Däremot fann departementschefen förslaget om arvoden åt landsfiskalsaspiranter innefatta ett beaktansvärt uppslag. Men då de nya förhållandena inom landstaten icke ännu syntes hava vunnit den stadga, att man kunde avgöra, huruvida den föreslagna vägen till rekryteringssvårigheternas avhjälpande borde för framtiden anlitas, syntes det föreslagna anslaget av 65,000 kronor böra kunna ganska väsentligt reduceras, nämligen till 30,000 kronor. Riksdagen förklarade sig emellertid i skrivelse den 4 juni 1919 icke kunna godtaga Kungl. Maj:ts framställning om statsbidrag till utbildning av landsfiskalsbiträden, då nämligen riksdagen av den i ämnet lämnade utredningen icke blivit

övertygad om, att den föreslagna utvägen vore den lämpligaste. Förhållandena inom den nya landsstatsorganisationen syntes för övrigt ännu icke hava vunnit den stadga, att det vore möjligt — särskilt med hänsyn till de abnorma tidsförhållanden, som sedan dess tillkomst varit rådande — att redan nu taga ställning till berörda spörsmål. Ytterligare utredning rörande denna fråga syntes riksdagen sålunda av behovet påkallad.

Av det förestående lär framgå, att, då icke ens det för 1919 års riksdag framlagda förslaget om anvisande av ett anslag å 30,000 kronor till arvoden åt landsfiskalsaspiranter under deras tjänstgöring å landsfiskalskontor ansetts böra föranleda till någon åtgärd förr än ytterligare utredning åstadkommits, det nu föreliggande, långt mera vittgående förslaget om anvisande åt varje landsfiskal i riket av 1,800 kronor för avlönande av tjänstebiträde torde erfordra närmare utredning, innan det till prövning upptages. Vid en sådan utredning, som torde kunna äga rum blott på föranstaltande av Kungl. Maj:t, torde måhända även böra undersökas, dels i vad mån landsfiskalernas utgifter i och för tjänsten motvägas av sportelinkomster, dels i vad mån landsfiskalerna kunna anses för sina tjänstelokaler behöva utrymme utöver vad som erfordras till bostad, dels ock i vad mån det nu utgående förvaltningsbidraget är otillräckligt för bestridande av kostnaden för skrivmaterialier och kontorsutensilier.

På grund av vad sålunda anförts, anser kungl. statskonsoret för sin del resultatet av en dylik utredning böra avvaktas, innan åtgärd vidtages i det i motionerna angivna syftet.

Stockholm den 18 mars 1920.

PER SÖDERMARK.

C. A:SON LEIJONHUVUD.

N. SPILHAMMAR.

K. BECKMAN.

GUSTAF ALVE.

A. J. Bagge.